ואי תנא שעה אחת משום דלא נחית לדוקא אבל אחת ומחצה דנחית לדוקא אימא לא לימני תרתי קמשמע לן כולהו נזיר שתים:

מתני' [א]הריני נזיר שלשים יום ושעה אחת נזיר שלשים ואחד יום שאין נזירות לשעות:

גמ' אמר רב [ב]לא שנו אלא דאמר שלשים ואחד יום אבל אמר שלשים [יום] ויום אחד נזיר שתים רב סבר לה כרבי עקיבא דדריש לישנא יתירא [א]דתנן לא את הבור ולא את הדות אע"פ שכתב לו עומקא ורומא [ג]וצריך ליקח לו דרך דברי ר"ע וחכ"א א"צ ליקח לו דרך ומודה רבי עקיבא בזמן שאמר לו חוץ מאלו [ד]שאינו צריך ליקח לו דרך:

מתני'

ואי תנא שעה אחת. התם הוא נמי הו"ל דלא נחית לנזירות דוקא למהוי שלשים יום ושעה אחת לפי שאין [א]נודרין לשעות להכי הוא דאמר דמחייב בשתי [ב]נזירות: אבל היכא דאמר נזירות אחת ומחצה דנזירות נחת לדוקא אימא דלא לימני תרתי אלא מ"ה ימים בלבד: **קמ"ל.** דבכולהו חייב תרתי (א) והיכא דאמר ברישא הריני נזיר סתמא חיילא עליה נזירות [ג] וכי הדר ואמר או יום אחד או שעה אחת או נזירות ומחצה כיון דקיבל מקצתה [ד]כמי שקיבל את כולה דמי וחייב בב' [ה]נזירות: **מתני' האומר הריני נזיר שלשים יום [ו] ושעה אחת.** נעשה כאומר ל"א יום ואינו חייב אלא ל"א יום בלבד: **גמ' אמר רב.** [ז]האי דדייקי' ממתני' דכי אמר שלשים יום ושעה נעשה כמי שאמר ל"א ואינו חייב בנזירות אלא ל"א בלבד: **לא שנו אלא דאמר ל"א יום אבל אמר הריני נזיר שלשים יום ויום אחד.** כיון דאמר לישנא יתירא הוי נזיר שתים דרב סבר לה כר"ע דדריש לישנא יתירא דתנן המוכר [ח]בית לחברו והיה לו שם בור ודות לא מכר את הבור ואת הדות אע"פ שכתב לו עומקא ורומא: **וצריך.** לו למוכר ליקח לו דרך לילך לבור ודות שלו או יפרח באויר דברי רבי עקיבא דקסבר (ב) בעין יפה הוא מוכר ולא שייר דרך לעצמו: **וחכמים אומרים אינו צריך ליקח לו דרך.** דאמרינן כשם ששייר את הבור ואת הדות לעצמו כך שייר לו דרך: **בזמן שאמר לו.** מוכר בפירוש חוץ מאלו בור ודות כיון דאמר לישנא יתירא דהא אפילו לא אמר חוץ לא הוו מכורין להכי אמר חוץ לשייר לו את הדרך:

מתני'

וליהוי כל פרסה ופרסה. אמתני' פריך כי אמר מכאן ועד סוף העולם נחשוב כמה פרסה עד סוף העולם למנין שהעולם מהלך חמש מאות שנה ושמא[1] דמנין נזירות קביל עליה כמנין פרסאות לחומרא א] ולא מצינן לפרושי להקל ואין להקשות אם כן היה לו [לומר] מנין סוף העולם דניחא[2] ליה טפי שיהא כל פרסה ופרסה בפני עצמו שיוכל לגלח עצמו בסוף כל שלשים יום אבל אין לפרש ולומר דקאי ופריך למאי דמסיק מיניה דכיון דטעמא הוי משום דהחזיק בדרך אין בדעתו להיות נזיר כי אם בהיותו בדרך לכך צריך לפרש דקאי אמתני' ומשני באתרא דלא מני פרסה דליכא למימר דכמנין פרסה קביל עליה ופריך ולהוי כל אוונא ואוונא כמנין מהלך ימים שעד סוף העולם קביל עליה נזירות מי לא תנן הריני נזיר כשער ראשי כו' הרי זה נזיר לעולם כו' אלמא נזירות הרבה קביל עליה ולא מפרשינן למילתיה לקולא למימר הריני נזיר שלשים יום וכשיער ראשי דקאמר כלומר אריכא לי האי מילתא (ג)(דקאמר) כאילו אמרתי הריני נזיר כמנין שיער ראשי ומשני כל מילתא דאית ליה קצבתא לא קתני פירוש האומר הריני עד סוף העולם אית להו קצבתא דמהלך העולם חמש מאות שנה [ואם] נזירות במנין קביל עליה ה"ל לפרש להדיא אחרי שיש להם מנין ולכך י"ל דחד נזירות קביל עליה אבל שיער ראשי ועפר הארץ וחול הים אין להם קצבה ומנין ורוצה לומר דכמנין שיער ראשו קביל עליה נזירות ומה שלא פירש לפי שלא ידע מנין השיער: **והתניא.** בניחותא שיש חילוק בין קיצבתא ובין לא קיצבתא כל[3] ימי חייו או נזיר לעולם אין לו קיצבה שאינו יודע ימי חייו וה"ז נזיר לעולם כאבשלום ומיקל ומביא ג' בהמות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה לעיל (דף ד:) אפי'[4] ק' שנה ואפילו אלף שנה ומסתמא לא יחיה כל כך וה"ל כל ימי חייו [ואפ"ה][5] חלוק בדינו דאין זה נזיר לעולם כאבשלום להקל אלא נזיר עולם נזיר[6] ארוך עד יום מותו וא"ת ב] כיון[7] [דמחלק] מתניתא [בין דלית ליה] קיצבתא לאלף שנים דאית להו קצבתא א"כ גם במתניתין יהיה נזיר ארוך עד יום מותו כמו באלף שנים וי"ל דשאני הכא דאמר הריני נזיר אלף שנים ולא אמר מכאן משמע נזירות ארוך קביל עליה אבל במתניתין אמר מכאן ועד סוף העולם דמשמע טפי אריכא ליה מילתא כמכאן ועד סוף העולם [מלומר] דנזירות ארוך קביל עליה מדלא אמר הריני נזיר עד סוף העולם ולא מייתי מהך ברייתא אלא דאיכא חילוק בין מילתא דאית ליה קיצבתא [למילתא דלית ליה קיצבתא] דשלשה[8] עניני נזיר [יש] אמר כשיער כעפר כחול נזיר לעולם נזירות אחר נזירות ומגלח כל שערו בין ג) נזירות ומביא קרבנותיו אמר כל ימי חייו נזיר[9] לעולם [הרי זה] נזיר לעולם כאבשלום ולא נגלח לגמרי אלא להקל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ומביא ג' בהמות אמר מאה שנה או אלף שנה הרי זה נזירות ארוך עד יום מותו ואינו לא מגלח ולא מיקל ולא מביא קרבן כל ימיו: ג] **הואיל כו'.** ואינו יומי מובדל זו מזו וי"ל דנזירות קביל עליה שאין אוונות מובדלות זו מזו ופריך גבי כו'[10] יום אחד מדקרי ליה יום אחד משמע להבדילו מיום[11] קאתי א"כ מהלכין[12] הימים ומובדלים גם הם ומשני הכי קאמר יממא ולילא חד יומא פי' הערב שלפני היום לענין[13] שבת ויו"ט ולא לאפוקי מיומא דבתריה קאתי אלא כל הימים נוגעים זה בזה: **שאני התם דקתני הריני נזיר אחת.** דמשמע ליה דקאי ארישא דקתני הריני נזיר אחת גדולה או אם אמר הריני נזיר אחת מכאן ועד סוף העולם כיון[14] דאמר הריני נזיר ואחת[15] ד) אריכא ליה ואמרינן דאריכא ליה מילתא כמכאן ועד סוף העולם ואמוראי קמאי לא משמע להו דקאי מכאן ועד סוף העולם אאחת: **הריני נזיר ויום אחד.** וסמך נזיר בדיבורו אבל היום ואבל השעה הוי כאילו אמר הריני נזיר ונזיר יום אחד או נזיר[16] שעה ה) או נזיר מחצה שלא היה יכול לקרב תיבת נזיר יותר אבל מחצה שלא היה יכול לומר הריני נזיר ומחצה דלא משמע מידי על מה מחצה על כן אמר נזיר אחת ומחצה וחשוב כאילו פירש ונזיר[17] ומחצה פירוש חצי נזירות ואם אמר בפירוש הריני נזיר יום אחד הוי נזיר שלשים יום שאין נזירות ליום אחד וכל שכן לשעה הלכך הוי נזיר שתים: **הריני נזיר ויום א' הכא הוא דאין נזירות ליום א'.** פי' דחשבינן ליה כאילו אמר הריני נזיר ונזיר יום א' ואילו אמר הריני נזיר ונזיר יום אחד ואין נזירות ליום[18] אלא ל' יום להכי מני תרתי נזירות אבל אמר הריני נזיר ושעה אחת כאילו אמר נזיר[19] שעה אחת למנין[20] ל' ואחד דס"ד דדי לנו מאותה שעה לעשות יום ומצרפינן בהדי ל' יום ויהיה ל"א יום קמ"ל כיון דיש להוסיף על דבורו נוסיף נזירות שלם: **ואי תנא שעה אחת משום דלא נחית לדוקא.** פי' דבר[21] שאינו יכול להיות שאין נודרין שעות וכיון שיש להוסיף על דבורו נוסיף נזירות שלם אבל אחת ומחצה דנחית לדוקא שיכול להיות נזיר אימא לא לימני תרתי אלא מ"ה[22] הוי קמ"ל דבכולהו נזיר שתים: **הריני נזיר שלשים [יום] ושעה אחת.** ומעתה לא קיימא דבור דנזיר אשעה והוי נזירות ל"א יום שאין הנזירות לשעות ומאותה שעה נעשה יום והוי כאילו אמר הריני נזיר שלשים ואחד יום דודאי חייל עליה ל"א יום דיום אחד מצטרף שפיר בהדי שלשים יום למיהוי נזיר כל ל"א יום והוא הדין אם אמר הריני נזיר שלשים (יום) ויום אחד דלא הוה נזיר אלא ל"א יום כיון שהפסיק בתיבת ל' דארישא קאי אלא דנקט אחד מן הדינין וממאי דסליק חילק דהיינו דקאמר לעיל הריני נזיר ושעה אחת והוא הדין שיש לחלק ארישא דמתניתין דקאמר הריני נזיר ויום אחד: **לא שנו אלא דאמר ל"א יום.** פי' [אז] לא הוי נזיר אלא ל"א יום אבל אמר שלשים יום ויום אחד נזיר שתים לפי שייתר בלשונו ב' פעמים יום וכדמפרש ואזיל דסבר לה כר"ע וק"ק דבמתניתין לא קתני האי לישנא ל"א יום אלא ל' ושעה אחת וי"ל דבמתניתין פירש לישנא דסליק היינו הריני נזיר [ושעה] אחת (יום) והוא הדין דברישא נמי כי אמר הריני נזיר ויום אחד דהוי נזיר שתים [אי אמר] הריני נזיר [ל'] ויום אחד דהפסיק בתיבת שלשים בינתיים דלא הוי נזיר אלא שלשים ואחד יום והאי דקאמר רב לא שנו[23] שאינו מפרש להדיא ודייק ליה מדיוקא: **לא את הבור כו'.** שאינו בכלל בית וצריך מוכר זה ליקח לו דרך לבור מן הלוקח שמכר לו בעין יפה ולא שייר לעצמו: **אין צריך ליקח לו דרך.** דבעין רעה מוכר ושייר לעצמו דרך: **חוץ מאלו וכו'.** שייתר בלשונו שבלאו הכי לא מכר את הבור אלא לשייר לעצמו דרך קמיכוין: ו) **הריני נזיר כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים הרי זה נזיר לעולם ומגלח אחת לשלשים יום.** פירוש נזירות הרבה קיבל עליו כעפר הארץ וכחול הים ומגלח ביום[24] שלשים ומביא קרבנותיו: **אין זה מגלח אחת לשלשים יום.** פירוש רבי סבירא ליה דנזירות מרובה[25] קביל עליו עד יום מותו עד שיאמר בפירוש נזירות כדמסיק ואי זהו מגלח אחת לשלשים יום האומר הרי עלי נזירות כשער ראשי וכעפר הארץ וכחול הים:

הריני

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה ד:

מ ב מיי' שם הלכה ח:

מא ג ד מיי' פכ"ה מהל' מכירה הלכה [ב] ג סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' ריד סעיף ב וסעיף יא:

◆

מוסף רש"י

לא את הבור ולא את הדות. המוכר את הבית לא מכר את הבור שבה או את הדות. בור בחפירה בלא בנין כתלים, ודות בבנין (ערכין יט.). **אע"פ שכתב לו עומקא ורומא.** כדאוקמא רב דימי בגמרא דעומקא ורומא בסתמא לא קני ואהני עומקא ורומא למיקני עומקא ורומא ולא למיקני בור ודות, שתשמישן חלוק מן הבית, שאינו עשוי אלא לשאוב ממנו מים (רשב"ם ב"ב סד. וכעי"ז שם קלח:). **וצריך.** מוכר, **ליקח לו דרך.** מן הלוקח לילך בה לאותו בור ודות, שהרי כל הקרקע מכר לו ולא שייר בה כלום, דסבירא ליה מוכר בעין יפה מוכר (ערכין יט. וכעי"ז ברשב"ם ב"ב שם ושם). **וחכ"א אינו צריך ליקח לו דרך.** דמוכר בעין רעה מוכר ולכך שייר לו (ערכין יט.). **בזמן שאמר לו.** מוכר ללוקח בית אני מוכר לך, חוץ מאלו. בור ודות, **שאינו צריך ליקח לו דרך.** אלמא כיון דלא צריך לפרושי דהא מסתמא נמי אין בור ודות בכלל הבית ופירש, ודאי לטפויי מילתא קאמר ולהודיעו שמשייר לעצמו (ערכין יט.) ולרבנן לא אתי לטפויי כלל, דבלאו הכי שייר לעצמו דרך ולרווחא דמילתא אמר כן שלא יאמר הלוקח כל הבית מכרת לי ולא עכבת דרך, שאין כל מוכרין בקיאין בדינין והלכך פירש כל כך (רשב"ם ב"ב סד.).

◆

פי' הרא"ש

יום כיון דאין נזירות פחו' מל' יום וכן נמי הריני נזיר ושעה א' וכן נמי הריני נזיר א' ומחצה מפרשי' לה הריני נזיר א' והריני נזיר מחצה: [מתני'] הריני נזיר ל' יום ושעה אחת נזיר ל"א יום. שאין נוזרים שעות דכיון דהזכיר ל' הוי כאילו אמר ל' וא' יום דלא אמרי' דיום א' הוי נזיר בפני עצמו כיון דבעי לצרפו למנין ל' שהזכיר תחלה ושעה א' הוי כיום א' דאין נודרין שעות אבל אמר הריני נזיר ושעה אחת לא רצה להוסיף [רק] נזירות אחרת שאין מונין נזירות לשעות אלא לימים ולא בא להוסיף כי אם יום א' (פי' ימים לשעות) והוי כאילו אמר ל"א יום: לא שנו אלא [דאמר] ל"א יום כלומר הא דאמר במתני' אם אמר הריני נזיר ל' יום ושעה שהוא נזיר ל"א יום לפי שאין נודרים שעות והוי כאילו אמר ל"א יום דווקא דאמר ל' ואחד יום דומיא דל' יום ושעה אבל אמר ל' יום ויום א' מייתור לשונו דאמר יום יתירא קאמר רב הכי: לא את הבור ולא את הדות אם מכר לו בית סתם לא מכר את אלו. בור בחפירה ודות בבנין (א) ושניהם לבינו שמים ושוין. וצריך ליקח לו דרך דמוכר בעין יפה מוכר ולא שייר לו דרך ורבנן סברי מוכר בעין רעה מוכר: בזמן שא"ל חוץ מאלו א"צ ליקח לו דרך דכיון דלא הוה צריך לשייר אלו ושייר לישנא יתירא לשייר לו דרך קא אתי וה"ה דרבנן סברי דלישנא יתירא לשיורי קאתי אלא דליכא מידי לשיורי ונקט ר"ע דאיהו בפי' קאמר דלטפויי קאתי ואע"ג דרב פסיק התם הלכה כחכמים דמוכר בעין רעה מוכר מ"מ בלישנא יתירא לא פליגי כדפרישית

א) אולי צ"ל ושניהם לאו בידי שמים עשויין.

מסורת הש"ס

א) ערכין יט. ב"ב סד. קלח:, ב) יעב"ץ מ"ז, ג) צ"ל כל, ד) צ"ל טריחא, ה) נ"א אבל, ו) שייך לדף ח.,

◆

נוסחת הריב"ן

א] נוזרין: ב] נזיריות: ג] נזירות ל': ד] כאילו קבל כולה: ה] נזיריות: ו] ל' יום ויום א' ושעה כו': ז] דהאי: ח] שדה:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' דהיכא דאמר: (ב) ד"ה וצריך וכו' דקסבר מוכר בעין יפה:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה ולהוי כל פרסה ופרסה וכו' לחומרא ולא מצינן נמחקו תיבות ולא מצינן. ונ"ב ומנא לן כצ"ל א"מ: ב] ד"ה והתניא בניחותא שיש חילוק וכו'. וא"ת כיון [דמחלק] מתניתא [בין דלית ליה] קיצבתא עכ"ל. מן תיבת כיון עד תיבת קיצבתא נמחק ונ"ב וא"מ גריס כיון דמדמי מתני' קצבתא: ג] ד"ה הואיל וכו' ואינו יומי מובדל זו מזו וי"ל דנזירות קביל עליה שאין אוונות מובדלות זו מזו עכ"ל כל זה נמחק. נ"ב הואיל ומובדלות זו מזו וי"ל דנזירות הרבה קביל עליה משא"כ אוונות שאין מובדלות זו מזו כצ"ל א"מ:

◆

הגהות התוספות

1. צ"ל ונימא. 2. צ"ל די"ל דניחא ליה כו'. 3. צ"ל דתניא הריני נזיר כל ימי חיי או נזיר כו'. 4. צ"ל ואם אמר אפילו ק' כו'. 5. צ"ל אפ"ה. 6. תיבת נזיר נמחק. 7. צ"ל וא"ת כיון דמדמה מתניתין דאיכא קיצבתא לאלף שנים כו'. 8. צ"ל ושלשה. 9. צ"ל או נזיר לעולם. 10. תיבת כו' נמחק, וצ"ל יומי נמי הכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד כו'. 11. צ"ל מיום אחר. 12. צ"ל מהלך הימים מובדלים גם הם. 13. צ"ל הערב שלפני היום עם היום שאחריו לענין שבת כו'. 14. צ"ל וכיון. 15. צ"ל נזיר אחת אמרינן דטריחא ליה ואריכא ליה מילתא כמכאן כו'. 16. צ"ל או נזיר ונזיר שעה או נזיר ונזיר מחצה כו'. 17. צ"ל נזיר בלי וא"ו. 18. צ"ל ליום אחד. 19. צ"ל נזיר ונזיר שעה כו'. 20. בס"א לימני. 21. צ"ל נדר דבר כו'. 22. צ"ל מ"ה יום. 23. כאן הס"ד. ומה"ד דדריש לישנא יתירא. שאינו מפרש כו' כצ"ל. 24. צ"ל בכל. ותיבת ביום נמחק. 25. צ"ל ארוכה.